

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयःतिरुपतिः ,

विद्यावारिधिप्रवेशपरीक्षा -2020

प्रश्नपत्रम्

विषयः - धर्मशास्त्रम्

पूर्णाङ्काः -100

- 1 भारतीयसर्वप्राचीनसभ्यता का ?
A सिन्धुसभ्यता B वैदिकसभ्यता
C रामायणकालिकसभ्यता D सुमेरियासभ्यता
- 2 भारतीयशासकेषु कः चाणक्यं राजप्रासादात् बहिश्चकार ?
A चन्द्रगुप्तः B धननन्दः
C बिन्दुसारः D चन्द्रनन्दः
- 3 भारतीयसमाजे गर्भाधानसंस्कारादनन्तरं कः संस्कारः कार्यते ?
A सीमन्तोन्नयनम् B पुंसवनम्
C चूडाकर्म D जातकर्म
- 4 ब्रह्मयज्ञः कं सूचयति ?
A स्वाध्यायम् B देवपूजनम्
C ब्रह्मार्चनम् D ईश्वरभक्तिम्
- 5 भारतसंविधाने कस्यामनुसूच्यां संस्कृतभाषायाः स्थानं वर्तते ?
A नवम्याम् B अष्टम्याम्
C दशम्याम् D षष्ठ्याम्
- 6 दूरदर्शने प्रसारितसंस्कृतकार्यक्रमस्य नाम किम् ?
A संस्कृतभारती B वार्तावली
C संस्कारः D संस्कृतवार्ताः
- 7 संस्कृतभाषा देवभाषा इति केनोक्तम् ?
A दण्डिना B मम्मटेन
C विश्वनाथेन D कल्हणेन

- 8 श्रमणधर्मस्य सम्बन्ध कैः भवति ?
- A बौद्धैः B जोराष्ट्रैः
C सिक्खैः D इस्लामैः
- 9 सांख्यदर्शनाधारेण अधोलिखितेषु किं तत्त्वम् अहङ्कारस्य विकाररूपं भवति ?
- A बुद्धितत्त्वम् B इन्द्रियतत्त्वम्
C प्रकृतितत्त्वम् D पुरुषतत्त्वम्
- 10 “द्वादशलक्षणी”ति कस्य दर्शनस्य नाम ?
- A जैनदर्शनस्य B पूर्वमीमांसादर्शनस्य
C उत्तरमीमांसादर्शनस्य D न्यायदर्शनस्य
- 11 पद्मपुराणस्य कस्मिन् खण्डे शकुन्तलोपाख्यानं प्राप्यते ?
- A सृष्टिखण्डे B भूमिखण्डे
C स्वर्गखण्डे D पातालखण्डे
- 12 आगमशास्त्रे “बेरम्” नाम किम् ?
- A मूर्तिः B मण्डलम्
C मुद्रा D मन्त्रः
- 13 मातृकासु “पुष्पिका” (Colophon) कुत्र भवति ?
- A अध्यायान्ते B ग्रन्थारम्भे
C ग्रन्थमध्ये D पादटिप्पण्याम्
- 14 “सहस्रशीर्षं देवम्” – अनेन वाक्येन आरब्धं सूक्तं किम्?
- A पुरुषसूक्तम् B अघमर्षणसूक्तम्
C नारायणसूक्तम् D विष्णुसूक्तम्
- 15 आयुर्वेदस्य मूलं कस्मिन् वेदे अस्ति?
- A ऋग्वेदे B यजुर्वेदे
C सामवेदे D अथर्ववेदे
- 16 त्रिष्टुप् छन्दसि अक्षराणां सङ्ख्या का?

- A 32 B 36
C 44 D 40
- 17 सर्वलघुः इति को गणः?
A जगणः B मगणः
C नगणः D सगणः
- 18 कौ छायाग्रहौ स्तः?
A शनिभौमौ B राहुकेतू
C सूर्यचन्द्रौ D गुरुशुक्रौ
- 19 विंशोत्तरीदशायां कति वर्षाणि भवन्ति?
A 120 B 100
C 108 D 20
- 20 सूर्यग्रहस्य मित्रग्रहः कः?
A गुरुः B बुधः
C शुक्रः D शनिः
- 21 अष्टादशसाहस्रीसंहिता इति कस्य पुराणस्य नामान्तरम्?
A श्रीमद्भागवतस्य B वराहपुराणस्य
C वामनपुराणस्य D ब्रह्मवैवर्तपुराणस्य
- 22 रामायणे स्वयम्भ्रभागुहावर्णनं कस्मिन् काण्डे वर्तते?
A सुन्दरकाण्डे B अरण्यकाण्डे
C अयोध्याकाण्डे D किष्किन्धाकाण्डे
- 23 काव्यप्रकाशे उपमानोपमेययोः विपर्यासे कोऽलङ्कारः?
A अनन्वयः B विभावना
C विशेषोक्तिः D उपमेयोपमा
- 24 साहित्यदर्पणे साकल्येन लक्षणायाः कति भेदाः स्वीकृताः?
A षोडश B चतुर्विंशतिः
C अशीतिः D षट्
- 25 “अङ्गीकरोति यः काव्यं शब्दार्थावनलङ्कृती।

असौ न मन्यते कस्मादनुष्णमनलङ्कृती”॥

इत्येवं मम्मटकाव्यलक्षणे कः प्रश्नमुत्थापितवान्?

- A जयदेवः B विश्वनाथः
C विद्यानाथः D भोजदेवः

26 प्रेजते इत्यत्र कः सन्धिः ?

- A गुणः B पररूपम्
C वृद्धिः D पूर्वरूपम्

27 एतेषु साधुरूपं किम् ?

- A सुगन्नीशः B सुगन्गीशः
C सुगणीशः D सुगण्णीशः

28 अहश्च रात्रिश्च अनयोः समाहारः इति विग्रहे किं रूपम् ?

- A अहोरात्रम् B अहोरात्रिः
C अहोरात्रः D अहोरात्री

29 अधिहरि इत्यत्र कः समासः ?

- A बहुव्रीहिः B अव्ययीभावः
C तत्पुरुषः D कर्मधारयः

30 सुसिक्तम् इत्यत्र सु इत्यस्य का संज्ञा ?

- A उपसर्गः B उपपदम्
C कर्मप्रवचनीयः D अव्ययम्

31 भवत् - शब्दस्य षष्ठीबहुवचने किं रूपम् ?

- A भवतानाम् B भवताम्
C भवतः D भवत्सु

32 अधिकरणं कतिविधम् ?

- A द्विविधम् B त्रिविधम्
C चतुर्विधम् D पञ्चविधम्

33 त्वं लिखसि इत्यस्य वाच्यपरिवर्तनं कुरुत ।

- A त्वया लिखति B त्वं लिखत

- C त्वया लिख्यते D त्वया लिख्यसे
- 34 पक्वः इत्यत्र कः कृतप्रत्ययः ?
A व B क्त
C अच् D तृच्
- 35 व्यासस्य अपत्यम् इत्यर्थे किं रूपम् ?
A वैयासकिः B व्यासकिः
C व्यासपुत्रः D व्यासिः
- 36 भीधातोः लटि प्रथमपुरुषैकवचनं रूपं किम् ?
A भेति B बभेति
C बिभेति D भयति
- 37 श्वन् शब्दस्य द्वितीयाबहुवचनं किम् ?
A श्वानम् B शुनः
C शुनान् D श्वानः
- 38 कण्ठेकालः इत्यत्र कः समासः ?
A सप्तमीतत्पुरुषः B असमर्थसमासः
C बहुव्रीहिः D द्विगुः
- 39 मेघदूतकाव्यस्य मल्लिनाथविरचितव्याख्यायाः नाम किम् ?
A जीवातुः B बालप्रिया
C सञ्जीवनी D घण्टापथः
- 40 मधुराविजयम् इति चरित्रग्रन्थस्य कर्ता कः ?
A गङ्गादेवी B आयदेवी
C रामभद्राम्बा D पद्मगुप्तः
- 41 आनन्दवर्धनमतेन महाभारते अङ्गिरसः कः ?
A वीरः B करुणः
C शान्तः D रौद्रः
- 42 वस्तुनः उत्तरोत्तम् उत्कर्षः कस्मिन् अलङ्कारे स्वीकृतः ?

- A उपमालङ्कारे B रूपकालङ्कारे
C सारालङ्कारे D सूक्ष्मालङ्कारे
- 43 पुराणेषु कस्मिन् पुराणे संस्कृतालङ्कारविषयकं तत्त्वम् उपनिबद्धम् ?
A पद्मपुराणे B अग्निपुराणे
C गरुडपुराणे D नारदपुराणे
- 44 'मरणं प्रकृतिः शरीरिणाम्' इत्याद्युक्तिः कस्य ?
A अश्वघोषस्य B भासस्य
C कालिदासस्य D भारवेः
- 45 'मेघदूते चटुलशफरोद्वर्तनप्रेक्षितानि' इति कस्याः नद्याः विशेषणम् ?
A निर्विन्ध्या B रेवा
C गम्भीरा D सरस्वती
- 46 'वाक्यं रसात्मकं काव्यम्' – उक्तिरियं कस्य ?
A अभिनवगुप्तस्य B आनन्दवर्धनस्य
C मम्मटाचार्यस्य D विश्वनाथस्य
- 47 महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि शकुन्तलोपाख्यानं वर्णितमस्ति ?
A वनपर्वणि B भीष्मपर्वणि
C आदिपर्वणि D द्रोणपर्वणि
- 48 अजविलापः रघुवंशे कस्मिन् सर्गे वर्तते ?
A द्वितीयसर्गे B चतुर्थसर्गे
C अष्टमसर्गे D पञ्चमसर्गे
- 49 तापसवत्सराजस्य कर्ता कः ?
A अनङ्गहर्षः B मुरारिः
C विशाखदत्तः D महेन्द्रविक्रमः
- 50 पदानां मिथः सम्बन्धे बाधाया अभावः किमुच्यते ?
A मित्रता B योग्यता
C सत्यता D काव्यता
- 51 अधोलिखितेषु अन्तरिक्षविज्ञानानुसन्धाने कः प्रसिद्धः ?
A पठाणिसामन्तः B भासः

- C विष्णुशर्मा D पराशरः
- 52 वेदेषु गवेषणाशब्दस्य कोऽर्थः प्राप्यते ?
 A शस्त्रान्वेषणम् B आत्मान्वेषणम्
 C शास्त्रान्वेषणम् D गाभ्यन्वेषणम्
- 53 परंब्रह्मानुसन्दध्यात्” इति सूत्रं कुत्र वर्तते ?
 A तैत्तिरीयोपनिषदि B नृसिंहोत्तरतापिन्युपनिषदि
 C बृहदारण्यकोपनिषदि D मनुस्मृतौ
- 54 संस्कृतभाषासाहित्यक्षेत्रे अनुसन्धानस्य का प्रमुखावश्यकता स्यात् ?
 A प्राचीनभारतीयसंस्कृतेः सभ्यतायाश्च प्रतिष्ठा
 B संस्कृतशास्त्राणां मौलिकज्ञानवितरणम्
 C संस्कृतशास्त्राणां संरक्षणम्
 D संस्कृतशास्त्राणां सामाजिकसमस्यानिवारणायोपयोगः
- 55 प्राचीनानुसन्धातृमुनिषु वागायुर्योगवेत्ता कः ?
 A वराहमिहिरः B ब्रह्मगुप्तः
 C पतञ्जलिः D कालिदासः
- 56 अधोलिखितेषु अनुसन्धानस्य प्रकृतं लक्षणं किं स्यात् ?
 A अनुपलब्धवस्तुनां लोकलोचनगोचरीकरणम्
 B समुपलब्धानां तथ्यानां नवीनरूपेण नूतनसिद्धान्तैः उपस्थापनम्
 C समस्यायाः सिद्धान्तैस्सह निवारणम्
 D एतत्सर्वम्
- 57 विषयनिर्वाचने समुचितसामग्र्यभावात् शोधः कीदृशः भवितुमर्हति
 A सफलः B असम्पूर्णः भ्रमात्मको वा
 C विलक्षणः D समाजोपयोगी
- 58 समीक्षकस्य हाल्- महोदयस्य मतानुसारेण मातृकाषु भ्रमाः कतिविधाः भवन्ति ?
 A द्विविधाः B त्रिविधाः

- C चतुर्विधाः D बहुविधाः
- 59 राष्ट्रस्य अतीतां घटनां, साहित्यं, संस्कृतिं वा समाश्रित्य नूतनतया क्रियमाणमनुसन्धानं केन नाम्ना परिचितम् ?
- A क्रियात्मकमनुसन्धानम् B ऐतिहासिकमनुसन्धानम्
C व्याख्यात्मकमनुसन्धानम् D किमपि न
- 60 व्याख्यात्मकः शोधः कीदृशः भवति ?
- A विश्लेषणात्मकः B प्रयोगात्मकः
C तुलनात्मकः D सम्पादनात्मकः
- 61 अनुसन्धाननिमित्तमिदमपेक्षितम् -
- A क्रमबद्धयोजनानिर्माणम् B मार्गदर्शनप्रदानम्
C आर्थिकमायोजनम् D पुस्तकालये उपवेशनम्
- 62 राष्ट्रियपाण्डुलिपिसंस्थायाः ध्येयवाक्यं किम् ?
- A या विद्या सा विमुक्तये B तमसो मा ज्योतिर्गमय
C विज्ञानमुपास्व D मातृका रक्षत
- 63 भारतस्य संस्कृतपत्रिकाः पत्रकाराश्च इति कीदृशम् अनुसन्धानं भवितुमर्हति ?
- A सर्वेक्षणम् B शास्त्रीयम्
C तुलनात्मकम् D क्षेत्रीयम्
- 64 “Research is a careful, systematic and objective investigation conducted to obtain valid facts, draw conclusions and established principles regarding an identifiable problem in some field of knowledge.” इति केन वैदेशिकेनोक्तम् ?
- A Clarke and Clarke B Clifford Woody
C John W. Best D Martyn Shuttle Worth
- 65 पाठभेदादिसमीक्षा कदा क्रियते ?
- A मातृकासम्पादने B आलङ्कारिकपर्यालोचनायाम्
C ग्रन्थकृदः व्यक्तित्वकृतित्वविचारे D दार्शनिकपरिशीलने

- 66 मातृकायाम् उल्लिखिता “ग्रहर्षिवियच्चन्द्राः” इति पङ्क्तिः कां संख्यां बोधयति ?
 A 1079 B 1879
 C 1179 D 6179
- 67 अनुसन्धाने विषयचयनसन्दर्भे किं न द्रष्टव्यम् ?
 A अनुसन्धातुः बोधनक्षमता B अनुसन्धातुः विषयं प्रति प्रीतिः
 C विषयं प्रति पाठकानामभिरुचिः D विषयं प्रति परेषां निन्दनम्
- 68 अन्तर्जाले अधोलिखितेषु किं Internet Searching Tool रूपेण नोपयुज्यते ?
 A Google B Yahoo
 C Bing D Whatsapp
- 69 महस्विनी” इति शोधपत्रिका कया संस्थया प्रकाश्यते ?
 A तिरुपतिस्थराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
 B केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य राजीवगान्धिपरिसरेण
 C श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
 D सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
- 70 अखिलभारतप्राच्यविद्यासम्मेलनं कया संस्थया क्रियते ?
 A केन्द्रमानवसंवलविकासमन्त्रालयेन
 B भण्डारकरप्राच्यविद्याऽनुसन्धानकेन्द्रेण
 C सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयेन
 D सिण्डिआ-प्राच्यविद्याकेन्द्रेण
- 71 “Oriental Research Institute (ORI) ” कुत्र वर्तते ?
 A केरले B ताञ्जावूरे
 C मैशूरे D पुनेनगरे
- 72 भण्डारकरप्राच्यविद्यागवेषणाकेन्द्रात् प्रकाशितस्य महाभारतग्रन्थस्य सम्पादनायाम् अयं नास्ति ?
 A सूक्तङ्करः B वेल्वल्करः
 C दाण्डेकरः D पि.वि.काणे
- 73 National Manuscript Mission इति संस्थायाः प्रकाशनेषु एतन्नास्ति –

- A कृतिबोधः B समीक्षिका
C तत्त्वबोधः D संस्कृतप्रतिभा
- 74 आधुनिकयुगे दर्शनशास्त्रानुसन्धानस्य काऽऽवश्यकता ?
A भोगाय B मोक्षाय
C भोगाय मोक्षाय च D न भोगाय न च मोक्षाय
- 75 बोरी (BORI) इत्यस्य सम्पूर्णं स्वरूपमिदम्?
A Bhandarkar Oriental Research Institute
B Bharatiya Oriental Research Institute
C Brahmasamaja Oriental Research Institute
D Babasaheb Oriental Research Institute
- 76 सौरसंवत्सरस्य कुत्रोपयोगः?
A विवाहादौ B सत्रादौ
C पितृकर्मणि D सिंहबृहस्पत्यादौ
- 77 सावनसंवत्सरः कति दिनात्मकः ?
A 354 B 360
C 361 D 364
- 78 एकोद्दिष्टं कदा भवति ?
A पूर्वाह्णे B मध्याह्णे
C अपराह्णे D सायाह्णे
- 79 अष्टमीतिथेः का संज्ञा ?
A नन्दा B भद्रा
C रिक्ता D जया
- 80 नक्तव्रतस्य कः मुख्यकर्मकालः?
A मध्याह्नः B अपराह्नः
C प्रदोषः D सायाह्नः
- 81 शुद्धमासे मृतस्य प्रथमाब्दिकं कदा कार्यम् ?

- A शुद्धमासे B मलमासे
C शुद्धे मले वा D शुद्धे मले च
- 82 व्यासमते कति संस्काराः ?
A दश B त्रयोदश
C षोडश D पञ्चविंशतिः
- 83 कति विवादपदानि ?
A दश B द्वादश
C चतुर्दश D अष्टादश
- 84 मिताक्षराटीका केन विरचिता ?
A कुल्लूकेन B नन्दपण्डितेन
C विज्ञानेश्वरेण D मेधातिथिना
- 85 उत्तरं कतिविधम् ?
A द्विविधं B त्रिविधं
C चतुर्विधं D पञ्चविधं
- 86 मिथ्योत्तरे कस्य क्रिया ?
A वादिनः B प्रतिवादिनः
C साक्षिणः D राज्ञः
- 87 प्रमाणं कतिविधम् ?
A द्विविधं B पञ्चविधं
C त्रिविधम् D चतुर्विधम्
- 88 प्रतिसंवत्सरं देया वृद्धि का ?
A कारिता B कायिका
C कालिका D चक्रवृद्धिः
- 89 ऋणं गृहीत्वा शूद्रः कियत्परिमितां वृद्धिं दद्यात् ?
A द्विकं शतं B त्रिकं शतं
C चतुष्कं शतं D पञ्चकं शतं

- 90 सीमा कतिविधा ?
 A द्विविधा B त्रिविधा
 C चतुर्विधा D पञ्चविधा
- 91 रसं हत्वा किं भूत्वा जायते ?
 A श्वा B दंशः
 C मूषकः D काकः
- 92 सर्पं हत्वा किं दद्यात् ?
 A लौहदण्डं B धेनुं
 C घृतघटं D पट्टवस्त्रं
- 93 मण्डूकवधे किं प्रायश्चित्तम् ?
 A पादकृच्छ्रः B पराकः
 C चान्द्रायणं D प्राजापत्यः
- 94 परिवेदनं कीदृशं पातकम् ?
 A सङ्करीकरणं B अनुपातकं
 C उपपातकं D जातिभ्रंशकरं
- 95 शिष्यमरणे कियाननध्यायः ?
 A एकाहं B द्व्यहं
 C त्र्यहं D दशाहं
- 96 राहुमहाग्रहस्य का समित् ?
 A शमी B दूर्वा
 C खदिर D पलाशः
- 97 मानवशरीरे कति स्नायवः ?
 A पञ्चशतं B द्विशतं
 C सप्तशतानि D नवशतानि
- 98 मानवशरीरे जलस्य परिमाणः कियान् ?
 A पञ्चाञ्जलयः B अष्टाञ्जलयः
 C नवाञ्जलयः D दशाञ्जलयः
- 99 चिकित्सनं कस्य कर्म ?

A सूतस्य

B वैदेहकस्य

C अम्बष्ठस्य

D मागधस्य

100 महालयाश्राद्धं कदा क्रियते ?

A आशिनकृष्णपक्षे

B कार्तिककृष्णपक्षे

C माघकृष्णपक्षे

D पौषकृष्णपक्षे

ANSWER KEY

Ph.D in **Dharma Shasra**

<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY
1	A	26	B	51	A	76	A
2	B	27	D	52	D	77	B
3	B	28	C	53	B	78	B
4	A	29	B	54	D	79	D
5	B	30	C	55	C	80	C
6	B	31	C	56	D	81	D
7	A	32	B	57	B	82	C
8	A	33	C	58	B	83	D
9	B	34	B	59	B	84	C
10	B	35	A	60	A	85	C
11	C	36	C	61	A	86	A
12	A	37	B	62	C	87	D
13	A	38	C	63	D	88	A
14	C	39	C	64	A	89	D
15	A	40	A	65	A	90	C
16	C	41	C	66	A	91	A
17	C	42	C	67	D	92	A
18	B	43	B	68	D	93	A
19	A	44	C	69	A	94	C
20	A	45	C	70	B	95	C
21	A	46	D	71	C	96	B
22	D	47	C	72	D	97	D
23	D	48	C	73	D	98	D
24	C	49	A	74	C	99	C
25	A	50	B	75	A	100	A